

زاگرس مرکزی عمدتاً کوهستانی و در دامنه ارتفاعی ۸۳۰ تا ۴۴۱۶ متر از سطح دریا قرار گرفته است. میانگین ارتفاع محدوده ۲۳۳۲ متر است. ۳۴ درصد از محدوده، ارتفاع ۲۴۰۰-۲۱۰۰ متر و کمتر از یک درصد آن، ارتفاع کمتر از ۱۰۰۰ متر دارد. این منطقه سکونتگاه و محل تأمین معیشت حدود ۱۰ درصد از جمعیت کشور است. از آنجاکه بیش از پنجاه درصد عشایر کشور به زاگرس وابسته هستند، این منطقه یکی از کانون‌های مهم عشایر کشور به شمار می‌رود.

کوهستان زاگرس مرکزی تقریباً تمام استان چهارمحال و بختیاری، مناطق وسیعی از استان کهگیلویه و بویراحمد، قسمت اعظم اقلید، مرودشت و سپیدان، آباده و ممسنی در استان فارس و سمیرم در استان اصفهان را دربر می‌گیرد (نقشه ۱). مساحت آن حدود سه میلیون و یکصد هزار هکتار است که اغلب آن را جنگل‌ها و مراتع فرا گرفته و حدود ۸۷ درصد این مساحت تحت نظارت مستقیم سازمان‌های دولتی (جنگل‌ها، مراتع، کوهستان‌ها، رودها و معادن) است.

مهم‌ترین ویژگی جنگل‌های زاگرس پوشش گیاهی درختان بلوط آن‌ها است. تنوع زیاد پستی و بلندی و آب و هوایی سبب شرایط خاص اکولوژیک داخل منطقه و ایجاد تنوع زیستی بالا در مناطق نسبتاً کوچک شده است.

میزان نزولات جوی منطقه سالیانه ۵۰۰ میلی متر (بالاتر از نرخ متوسط بارندگی ایران) است. از اکوسیستم‌های آبی، بیش از ۱۰ تالاب و دریاچه فصلی در منطقه یافت می‌شوند. تالاب چغاخور از زمره تالاب‌های مهم بین‌المللی ثبت شده در کنوانسیون رامسر بوده و تالاب گندمان کاندیدای گنجاندن در فهرست تالاب‌های رامسر است. زاگرس منبع تأمین آب ۹۲ رودخانه مهم کشور و آبخیز بزرگترین و طولانی‌ترین رودخانه‌های کشور نظیر کارون، جراحی، کوه‌رنگ، لردگان، خیر رود، مارون، کر، اردکان، سمیرم، زاینده رود، دالکی و... است که به سمت جنوب، غرب و مرکز کشور جریان می‌یابند و مناطق غرب، جنوب غرب و بخشی از مناطق مرکزی ایران وابسته به پایداری این آبخیزهای حیاتی است. جدول (۱)، معرف خلاصه و اهم ویژگی‌های کوهستان زاگرس مرکزی است.



نقشه ۱- محدوده کوهستان زاگرس مرکزی

جدول ۱- خلاصه ویژگی‌های کوهستان زاگرس مرکزی

خصوصیات	توضیحات
موقعیت مکانی	این محدوده در موقعیت ۴۹ درجه و ۵۴ دقیقه تا ۵۲ درجه و ۲۳ دقیقه طول شرقی و ۳۰ درجه و ۹ دقیقه تا ۳۲ درجه و ۳۷ دقیقه عرض شمالی از خط استوا قرار گرفته است.
مساحت	سه میلیون و یکصد هزار هکتار
وضعیت اقلیمی	رژیم بارندگی- مدیترانه‌ای در فاصله ماه‌های آذر تا آخر فروردین، فصول خشک منطبق بر فصل تابستان
وضعیت حوضه‌های آبریز	دارای ۲ حوضه کلان کارون و مهارلو بختگان و ۸ حوضه اصلی و ۳۳ زیرحوضه
وسعت کل تالاب‌ها	۱/۸ درصد از کوهستان زاگرس مرکزی
وسعت کل مراتع	۵۶ درصد از کوهستان زاگرس مرکزی
وسعت کل جنگل‌ها	۲۰,۲ درصد از کوهستان زاگرس مرکزی
بازه ارتفاع	۸۰۰-۴۴۵۰ متر
وضعیت مدیریت و تصدی اراضی	تحت پوشش اراضی ملی- مستثنیات- اراضی موات- اراضی اوقافی
وضعیت حفاظت (تعداد و درجه اهمیت آن‌ها)	دو پارک ملی (دنا و تنگ صیاد)، یک اثر طبیعی ملی (لاله واژگون)، ۱۱ منطقه حفاظت شده
ثبت در نهادهای بین‌المللی	تالاب چغاخور در فهرست تالاب‌های بین‌المللی کنوانسیون رامسر ثبت شده است. دو منطقه دنا و تنگه صیاد و سبزکوه در فهرست ذخیره‌گاه‌های زیست‌کره برنامه انسان و کره مسکون یونسکو ثبت شده است.
ارزش‌های اکولوژیکی (تعداد و تنوع گونه‌های شاخص تنوع زیستی)	۲۰۰۰ گونه گیاهی بیش از ۳۰ گونه در معرض خطر جانوری
تولیدات و خدمات کوهستان	آب- منابع ژنتیکی- گیاهان دارویی- چوب، ایجاد خاک و جلوگیری از فرسایش خاک، چرخه‌های غذایی، موادخام، تنوع زیستگاهی- پروتئین و محصولات لبنی- محصولات کشاورزی و آبی‌پرووری
منبع: مطالعات ارزیابی توان اکولوژیک کوهستان زاگرس مرکزی ۱۳۹۴	